

A BÜNÜGYI TECHNIKÁBAN HASZNÁLATOS FOTÓZÁS

Egy kis nemzetközi kitekintés

1880 elején Alphonse Bertillon volt a Párizsi rendőrség bünygyi azonosítási részlegének a vezetője, és róla nevezték el két évvel később az általa bemutatott egységes (személy)azonosítási rendszert. A Bertillonage vagy anthropometria pontos testi mérésekre, fizikai leírásra és fotókra támaszkodott. A szemből és oldalról fényképezett gyanúsítottak portréja alapján készített egységes feltételeket a világításhoz és annak fokozataihoz. A „tudományos felderítés apjának” nevezett Bertillon 1890-ben írta „La Photographie judiciaire” („A törvényszéki fotózásról”) című munkáját..

Dr Erich Stenger a „Fotózás története a civilizáció és a szokások tükrében” című könyvében (Lipcse 1938) kifejti: a korai készítés a fotózásra egy 1859-es bünygy látványa adta és abban az évben a fotókat már használták a kaliforniai törvényszéken. Említést tesz 1867-ből egy bünygyi fotón látható jelenetről is, amellyel sikerült megcáfolni egy tanú vallomását. Karl Theodor Odebrecht Berlinben, 1864-ben megjelent „A fotográfia használata a büntető-eljárásban” című könyvében kiállt a holttestek felfedezésének, bünygyi esetek, dokumentumok, talált tárgyak, vitatott tárgyak fotózásáért, valamint azonosító fotók útleveélbe és személyi igazolványba történő készítéséért.

A leírtak alapján Thaisz Elek Pest főkapitányának titkolozásának következményeként külföldön nem ismerhették Mayer György 1861-ben készült sztereó felvételét, mert akkor a bünygyi fotózás területén is a világelsők között tartanak számon a magyarokat. Remélem a Teleki holttestéről készült sztereó felvétel elemzése megfelelő helyre emeli a magyar bünygyi fotózást! A bünygydőzés területén a fényképezést számta-

lan helyen alkalmazzák: két fő csoportba oszthatjuk a feladatokat: a helyszíni eljárás során, és a laboratóriumi vizsgálatoknál készült felvételekre.

A helyszínen dolgozó technikus a szemlebizottság vezetőjének irányításával végzi feladatát.

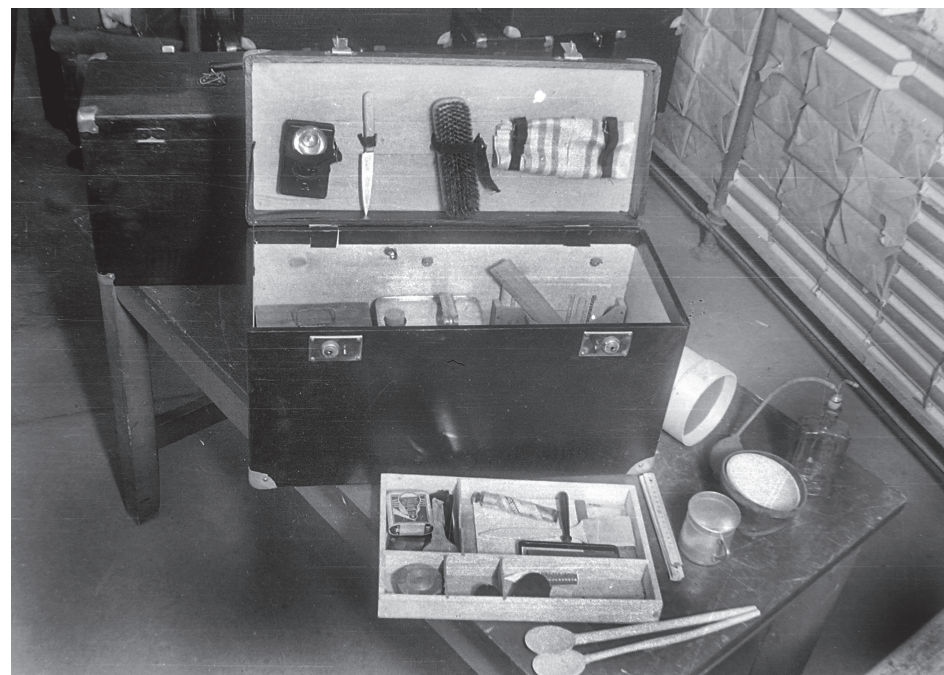
Számtalan tan-, és szakkönyv foglalkozik e szakterülettel, ezért én most ezekben leírtakat nem ismételem.

Viszont íme egy fénykép, amelyet a Képes Pesti Hírlap közölt 1932 január 20.-án a kispesti gyilkosság helyszíneléséről szóló tudósításában

*Gyilkosság helyszíni szemléje (Képes Pesti Hírlap / 1932)
1932. január 20. -án Kispesten meggyilkolták Lukács Béla hoteltulajdonost. A Dorning Henrik főkapitány-helyettes vezette szemlebizottság technikusának könnyű dolga volt. A hóban kitűnően tudta rögzíteni a cipőnyomokat, melyek alapján azonosítani tudták később az elkövetőt.*



1948. nyarán kis aktatáskákkal érkeztek a bűnügyi helyszínelők a rendőrség akkori gazdasági igazgatóságára, és hatalmas ládákkal távoztak onnan (A Magyar Rendőr felvételei)



A technika megállíthatatlanul fejlődött

A súlyos táskák, melyeket 1948 nyarán osztottak ki a magyar rendőrség helyszínelőinek, sok hasznos, mondhatni nélkülözhetetlen felszerelést tartalmaztak. A táskák tartalmával kapcsolatos tudnivalókat rövid tanfolyamon tanulhatták meg technikusok. Tanulták az „ujjnyomat-felvételt” argenterátporral, illetve grafitporral. Természetesen először fel kell kutatni a nyomokat, így gyakorlatokat végeztek nyomkeresésből, majd azok rögzítését kellett elvégezniük.

A táska tartalmazott lábnyomok rögzítéséhez szükséges eszközt, gipszet is.

Mérőszalag, kézi szerszámok, csomagoló anyagok, és minden, ami a helyszíneléskor szükséges lehet.

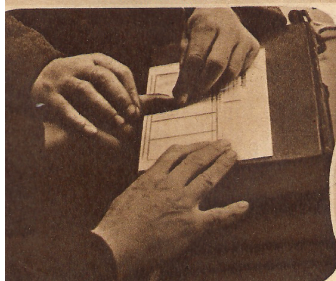




A bajtársak kíváncsian vizsgálják a sokat nélkülözött segédeszközöket és örömmel vesznek részt...

... a rövid tanfolyamon, amelyen megtanulják a legszükségesebb tudnivalókat. Ezek közül a legfontosabbak a következők:

Az ujjnyomatfelvételnél a megfestékelt hornganylemezen az ujjakat körömszél-től körömszél-ig átforgatjuk.



A megfestékelt ujjakat ugyancsak körömszél-től körömszél-ig forgatjuk át az ujjnyomatlap megfelelő rovatában.

Nyomrögzítés

Kapitányságaink — amint ezt már mult számunkban is közöltük — folyamatosan megkapják a tökéletes nyomrögzítő felszerelést.

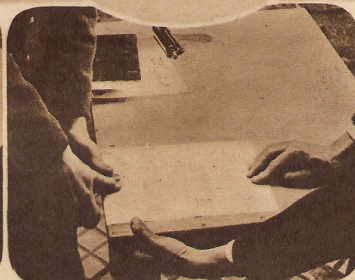
Képsorozatunk a nyomrögzítés legfontosabb mozzanatait mutatja be.



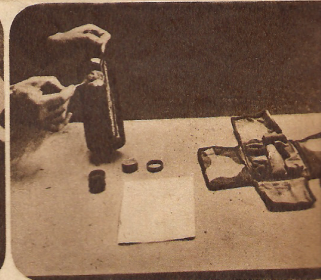
Halott ujjairól vagy merev ujjak esetében kis papírlapok segítségével végezzük el a fenti műveletet.



Az ujjak együttes nyomatait természetesen az ujjnyomatlap megfelelő rovataiba kerünek.



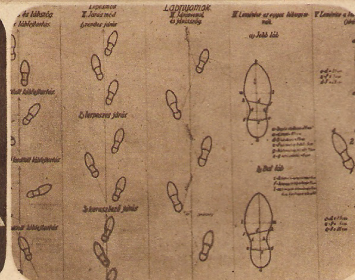
A két hüvelykujjról pedig így készíthetjük el a jó ujjnyomatot.



Sima tárgyakról (üveg, fényezett bútor, fém stb.) a „láthatatlan” ujjnyomatot „argentorat-pórral” tesszük láthatóvá, azután „folival” rögzítjük.



Papíron levő láthatatlan ujjnyomokat „indigó-pórral” tesszük láthatóvá.



Szemléltető táblázat a járásnyomokhoz és az azokon eszközölt mérésekhez.



Lányomokat, járművek nyomait úgy rögzítjük, hogy gipszsel kiöntjük. (Képünkön a szita-eljárást mutatjuk be.)

*A Magyar Rendőr
1948-ban, a 13-as
szám 3. borítóján
képes riportot
közölt
a nyomrögzítéssel
kapcsolatos tudni-
valókról*

Később, 1975 nyarán riportot készíthettem Vedres Mátyásról, az ORFK Bűnügyi Technikai Osztály későbbi vezetőjéről az Ifjúsági Magazin című újságba. Vedres Matyi (mindenki így hívta) 1943. április 18.-án született.

Tizenhat évesen, 1959-ben az Újpesti Dózsa színeiben jégkorongozott, illetve focizott. Utánpótlás-játékos korában egyformán jó volt a jégen és a zöld gyepen is. Tizenhat éves pályafutása alatt 6 magyar bajnoki címet szerzett, ötször volt a Magyar Kupa győztes csapat tagja. 1960 és 1974 között 150 alkalommal szerepelt a magyar válogatottban. Tagja volt 1964-ben az Innsbrucki Olimpián szereplő magyar válogatottnak. 1965-ben az év jégkorongozójának választották.

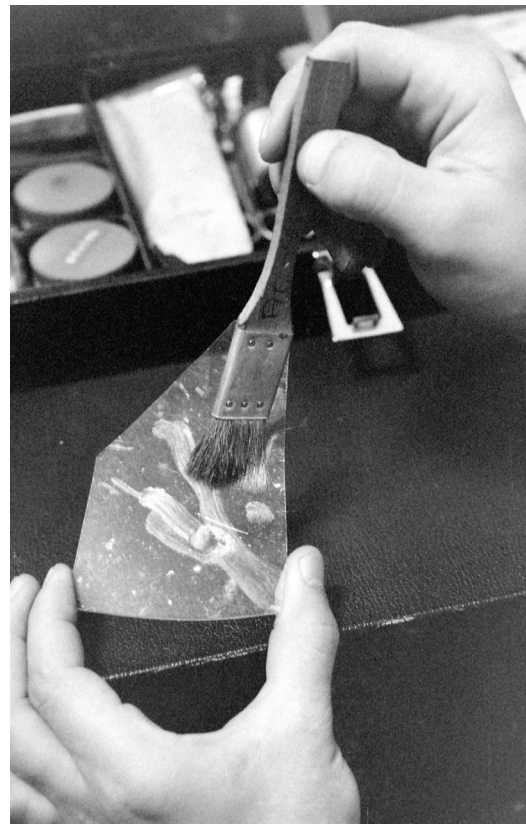
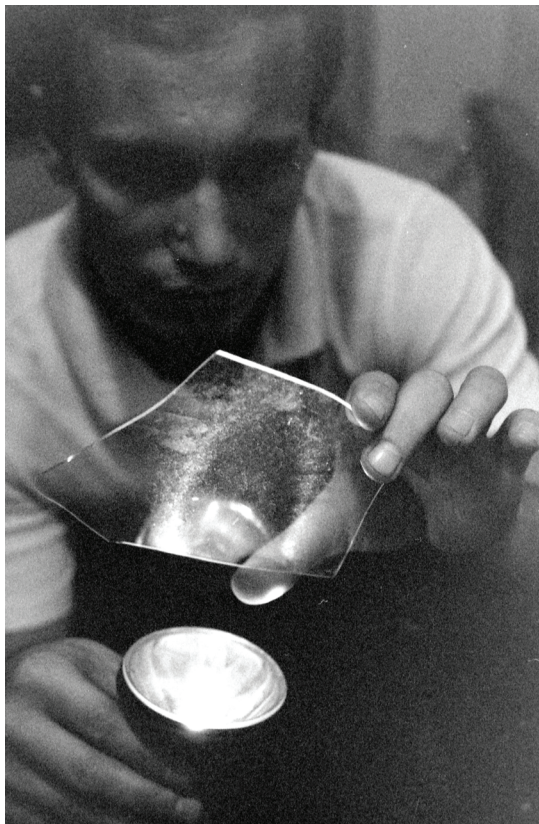
1976. júliusát írtuk, amikor megadattott, hogy néhány napot eltölthessenek a BRFK technikusaival. A riport fél napos beszélgetéssel kezdődött. Hiába, a bűncselekményeket nem lehet megrendelni, mint egy duplát a presszóban, két cukorral. Régi igazság, hogy aki kevés időt tölt el a csapattal, annak a legritkább esetben lesz része olyan élményben, amiről érdemes írni, Talán azért is töltöttem évtizedeket abban a közegben mert érdekelték nemcsak a kiemelt ügyek, hanem az apróbb események is. Most utólag elmondhatom, megérte!

Fél napos várakozás után, aztán végre megcsörrent a telefon. Nem nagy esetet jeleztek, egy bolti betörésről szólt a hír, már előre szóltak nem vittek el sok mindent, de csak azért nem, mert nem is volt semmi érték az üzletben. Persze az öreg szatócsnak az is komoly veszteséget jelentett, ami hiányzott a „látogatás” után. Fél órára ment el ebédelni, az ajtóra átkombákkal ki is írta:

„AZONAL JÖVÖK” Siettében egy „N” betűt ki is hagyott, de ez nem zavarta a „jövevényeket”. Mint kés a vajban, úgy hatoltak be a lakatpánttal lezárt ajtón, aztán néhány kommersz szeszesitallal, meg a kasszában talált bevétellel megelégedve távoztak. 2-3 percig lehettek bent, felfordulást sem csináltak, csak a szükségleteiket elégítették ki.

A nyomozást azonban éppen úgy kell lefolytatni, mintha egy nagy értékű betörésről lenne szó, hiszen minden nyomozó tudja, hogy a bankrablók sem rögtön trezorral kezdenek, de a módszerek, a megszokott eszközök végigkísérik a szakmájukat egészen addig, míg le nem buknak. A kéz és lábnyomokról nem is beszélve. A kapitányság elemző csoportja hatalmas „modus operandi”-tárral rendelkezik, a rögzített ujjnyomokról nem is beszélve!





A nyomok felkutatása után azok rögzítése a feladat. A kitört ajtóüvegen lévők nagy valószínűséggel az elkövetőktől származnak, a poharakat viszont sokan fogdoshatták.



Az elkövető/k idegesek lehettek. Csikk a padlón.



Közben megérkezett a kutya is, szagot vett, aztán loholt is, egészen a villamosmegállóig kísérte a betörők nyomát, aztán leült, neki itt befejeződött a tudománya.

vezetője, a nyomozó, a technikus (minden helyszínen) a rögzített cigarettacsikk pontos helyéről, a zacskókba helyezett nyomtörödékekről, a kutyavezető a kutya mozgásáról.

A délután hátralévő része az adminisztrációval telt. Külön jelentést írt a bizottság

Este 10 órára járt az idő, amikor komoly bejelentés érkezett. Három elkövetőt értek tetten, amikor egy gyárba próbáltak behatolni. Ez a társadalmi tulajdon megsértésének kísérletét jelentette. A fél kapitányság rohant a helyszínre, pedig már az első ablak kitörésére felfigyelt egy alvászavaros állampolgár, akinek a szomszédjának volt is telefonkészüléke, így nem várt gyorsasággal megbukott a három fiatalkorú.



*Urbán Tamás felvételei
az Ifjúsági Magazin részére
- 1976*



Később, 1994. június 11.-én hajnalban találkoztam Vedres Mátyás alezredessel az Országház XIX. Kapujának felrobbantásánál. Órákon keresztül volt módomban figyelni, hogyan pásztázza végig négyzetcentiméterről négyzetcentiméterre a helyszínt.

- Figyeld meg, ott beszélget a felső lépcsősoron két tábornokunk. Fogadjunk, ahogy elszívja cigarettáját, el fogja dobni a csikket, aztán mi majd megtalálhatjuk!

Matyinak hatalmas élettapasztalata volt már ekkor. Szerencsére nem fogadtunk, mert veszítettem volna. A tábornok elegánsan dobta félre a csikket, el se taposta.

Vedres Mátyás, nyugalmazott rendőr alezredes, a kiváló sportoló, a bűnügyi helyszínelő, a szakma elismert szaktekintélye 66 évesen 2009. május 23.-án elhunyt.

Itt hagyta a Dózsás korongozó fiatalokat, meg a bűnügyi szakma elsajátításán szorgoskodó technikus tanulókat.

Ha nagy lépésekkel lemaradva is, de a magyar rendőrség próbálja a bűnt elkövetőkkel a lépést tartani (Urbán Tamás felvétele)

A technika tovább kullog az egyre szervezettebb, országhatárokon is átnyúló bűnözés nyomában...

Íme a BRFK és a MRFK Bűnügyi Technikai Osztályain az ezredforduló körül rendszerbe állított helyszínelő buszok felszerelése. Nem elég azonban a kitűnő felszerelés, ezeket megfelelően tudni kell használni is. Láttam olyan buszokat is, amelyekben évek múltán is gyári csomagolásban sorakoztak a műszerek! Ezek után halkán kérdezem: lehet, hogy egyszer találkozni fogok egy sztereoátfelvétellel is, ami olyan szemléletessé tette a 150 évvel ezelőtt készült helyszínről a fotót?





**És most nézzünk egy-két példát
a helyszínen készült fotózással kapcsolatban:**

1994. október 28.-én délután 17 óra körüli időben bejelentés érkezett az Országos Mentőszolgálat központi irányítócsoportjától a rendőrség ügyeletére, hogy állampolgári bejelentés alapján megjelent a Bázis állomás rohamkocsija a III. Erdőalja u.148. számú háznál, ahol két feltehetően lőtt sebtől eredő sérülést szenvedett személyt találtak. Kérkezésük előtt mindkét személy már életét vesztette. A BRFK központi Ügyelete azonnal helyszínbiztosító rendőrt küldött a III. kerületi kapitányságról, és riasztotta az

„életes” bizottságot, akiket szintén a helyszínre vezényeltek. Ez a bizottság egy vezetőből, egy rendőrorvostól és egy technikusból áll.

A helyszínre érkezéskor (már ismerve az eljárást), még ott voltak a mentősök is. Miután ők is jártak a helyszínen, ezért a bizottság technikusa cipőtalp mintát vett, ha ez a későbbiekben fontos lehet az ő jelenlétüknek kizárása céljából. Inkább várnak a helyszínen a procedúrára, mintsem esetleg egy szabadnapot kelljen később áldozniuk a minta levétele céljából!

Mielőtt bármi történe, a technikus készít a helyszínről egy „feltalálási” fényképet, addig senki nem léphet a helyszínre.



A lakás bárbeadója nem röpdöshetett örömeiben, amikor meglátta a gondosan lehelyszínelt szobát.

A vérrel átítatott perzsákat még csak-csak ki tudták tisztítani, de Dr Tóth István keze nyomát a bőrfotelen már kevésbé.

*A lövedéket meg kellett találni, még akkor is, ha ez kisebb műtéti beavatkozást igényelt az ülő alkalmatosság kényelmes háttámláján.
(Urbán Tamás felvételei)*

Közben megérkeztek az Akció Osztály nyomozói, a BRFK Életvédelmi Alosztályának úgynevezett „otthonülős” munkatársa (ez azt jelenti, hogy a nyomozó lakásán tartózkodik, s, ha riasztást kap, akkor otthonról indul szolgálati autóval a helyszínre.)

A bizottság vezetője első látásra megállapította, hogy leszámolás áldozatai fekszenek a bérelt lakás padlóján. Miután fegyverrel követték el a gyilkosságot, ilyenkor fegyverszakértőre is szükség van a helyszínen. Ezek riasztása a központi ügyelet dolga. Az adatgyűjtés során hamar kiderült, hogy a lakást bérbe adták egy 32 és egy 33 éves ukrán személyeknek, A bérbe adott ház nem szegények lakta negyedben állt, szebbnél szebb villák sorakoznak

az utca mindkét oldalán. A szomszédban lakók vagy tényleg nem sokat hallottak, láttak az elmúlt órák történéseiből, vagy félték a maffiózók társaitól, de a helyszínen a nyomozók nem sok értékelhető adatot tudtak jegyzetelni, a részletek pontosítása így majd a későbbi nyomozás feladata lesz.

Egy ilyen szemle 12-16 óra hosszat is eltarthat, három- négy óra múlva jöhetnek a halotyszállítók, akik a tetemeket beszállítják az Igazságügyi Orvostani Intézetbe. Ezt követi az egész lakás szemléje, minden releváns tárgyat, nyomot külön bűnjelzacskóba helyez a technikus, miután a fényképezőgéppel, illetve filmfelvevővel a feltalálási helyen megörökíti a tárgyat.

Az elkövetők nem válogatnak a helyszínekben

Márkus Eduard 36 éves ukrán állampolgárt orrgyilkosa közvetlenül a lakása előtt, a kőbányai Mongol utcában közelről lőtte fejbe. 1996. június 9.-én, vasárnap reggel 08:30 perckor - gondolom - futóedzésre indult a vállalkozó. Miután a közeli hotel udvarán állt Mercedes típusú ezüst-metal fényezésű autója, ezért arra tett néhány lépést, amikor támadója háta mögé lépett, és egyszer tarkón lőtte a vállalkozót. A halk csattanásra néhányan kinéztek az ablakon, de csak egy vérző férfit láttak az úttesten feküdni.

A mentős természetesen már csak a halál beálltát tudták megállapítani, s hamarosan a rendőrök vették át a helyszín feldolgozását. Erre mondják, hogy nyomszegény helyszín. A semmit nem látó környékbeli lakók meghallgatása után a férfi magyar élettársát beszállították a BRFK-ra, ott kezdték meg részletes meghallgatását. Nem tudok arról, hogy valaha kiderült volna, ki követte el a gyilkosságot, a bérgyilkosok jellemzője (pláne, ha orosz az illető), hogy soha nem kerülnek elő. Jönnek, lőnek, s már hetedhét határon túl is vannak, még talán a szemle befejezése előtt.

Bevallom, a bűnügyekkel foglalkozó rendőrök, tudósítók valamilyen védettséggel rendelkeznek az élet árnyoldalának feldolgozása kapcsán. Ott valahogy függetleníteni tudja magát az ember a történésektől, megpróbál objektív lenni, csak az elé táruló látvány érinti, a halál, mint az élet része foglalkoztatja, és mindig elsősorban a miéltre keresi a választ.

(Csak zárójelben jegyzem meg, hogy amikor a bűnügyi tudósítói pályát feladtam, s volt időm az „élményanyagon” elgondolkozni, bizony nem úsztam meg egy három és fél éves depresszió megélése nélkül, amit nem kívánok senkinek! Szerencsére, némi segítséggel: túl vagyok rajta.)



Értelmetlen halál

Különösen a csecsemőgyilkosságok tűnnek érthetetlenek. Felderítésük legtöbb esetben egyszerű feladat, hiszen a gyermeket nem vállaló nő nem gondolkodik tettének elkövetésének pillanatában arról, mit tesz? Ami neki fontos: minél gyorsabban túl akar adni a „bűnjelen”. Megdöbentőnek találtam mindig, amikor mint más a szemetet, zacskóba teszik áldozatukat, s kukába dobják utódjukat. Ezeket a szerencsétlen „bűnjeleket” általában kukázók találják meg. Találkoztam öreg „kukabúvárral”, aki két évtized alatt már hat csecsemőt emelt ki a szeméttároló edényekből.

Az „anyák” legtöbbször úgy buknak meg, hogy a szülés okozta szövődeményekkel kórházba kerülnek, ahol azonnal kiderülnek az előzmények. Az orvosnak jelentési kötelessége van ilyen esetekben, általában még ki sem hűl a „corpus”, amikor már rátalálnak a nyomozók a nem kívánt jövevény holttestére.

Az ilyen esetek a legedzettebb helyszínelőket is megviselik, ilyenkor csöndben, gyorsan végzik a feladatokat, volt olyan eset, amikor a hatósági tanúhoz mentőt kellett hívni.



(Urbán
Tamás
felvételei)

Meghaltak, mielőtt élhettek volna...

Nekem a legmegdöbbentőbb esetem egy iker csecsemőyilkosság felfedezése volt.

Történt 1986. június 6.-án, hogy a mentőket a Vas utcai kórház nőgyógyászatáról riasztották. Egy 18 éves lányt vitt be egy esetkocsi erős vérzéssel az osztályra. A vizsgálat során azonnal kiderült, hogy a lány nem sokkal korábban szült, de nem mondta meg, hogy hol van a gyermek. Eszméletét veszítette, így csak abból következtettek a csecsemő feltalálási helyére, hogy honnan hozták a kórházba. Ezért a közelben éppen végzett kocsit riasztották a megadott címre, azzal, hogy a személyzet keresse meg az újszülöttet és vigye be az osztályra.

Emlékszem a téma érdekessége miatt - amit a Markó utcai a központban hallottam -, azonnal villamosra pattantam, s rövidesen csatlakoztam a Somogyi Béla utcában a mentőegységhez. Addigra már megtalálták a szuterén lakást, ahonnan a mentő beszállította a közben életveszélyes állapotba kerülő lányt, de senki nem nyitott ajtót, sőt gyermeksírást sem lehetett hallani bentről. Nem volt egyszerű a kórházzal a kommunikáció az akkori viszonyok között. Rádióösszeköttetés a „KICS”-cselel (Központi Irányító Csoport), még csak-csak, onnan telefon az osztályra - ez általában 4-ből 3 esetben sikertelen, foglalt volt -, aztán egy nővér „bezsilipelte” a kérdést az operáló orvosnak, majd onnan jött is vissza a válasz a megadott csatornán, hogy éppésszel nem értelmezhető módon valami papírdobozról beszélt a lány. Addigra előkerült egy „nyóckeres” őre a rendnek, aki már feszült is neki a rozoga ajtónak.

Rosszat sejtve lebeszéltem a gyors behatolásról, inkább a környező helyiségekben néztünk szét. Egyszer csak az ápoló felki-



*A rend őre – arra emlékszem – kiszaladt az udvarra, a medika, aki a kocsin teljesített szolgálatot elkezdett zokogni, azt, hogy a két mentős, hogy dolgozta fel a látványt, nem tudom. Párásodó szemmel még csináltam egy képet róluk, ahogy ott guggoltak, lógó kezekkel, tehetetlenül
(Urbán Tamás felvétele)*

áltott, valami meleget érzett egy rongydarabba csavarva. Izgatottan álltuk körbe a papírdobozt, majd az ápoló megpróbálta kiemelni a rongyba csavart testet. Amit nem lehet elfelejteni: kicsusszant a csomagból egy élettelen csecsemő holtteste.... Szünet. Senki nem tudott szóhoz jutni, döbbenet néztünk egymásra.

Mire felocsúdhattunk volna, az ápoló rémülten kiáltott, de hisz még benne van érzem.

Kibomlott a csomag, s bizony ott volt egy másik kis test is!

No ez az a pillanat, amit bármiképpen szeretnék felejteni, de a sírig fog kísérni!

Az öngyilkos gyerekgyilkos

Itt annak a két gyermek képe, akiket megbomlott agyú anyjuk ismeretlen okból fürdőkádba fojtott, majd a metró alá ugrott. S lám, büntet a sors: az anya beugrott az érkező szerelvény elé, össze is törte magát, de nem halt meg! A mentők életveszélyes állapotban szállították a kórházba. A személyazonossági igazolványa szerint két kiskorú gyermek anyja volt. Emlékszem Tóth Vilmos alezredessel mit sem sejtve indultunk a gyermekek keresésére, természetesen először a hölgy lakására. A

lakás zárva volt, a hölgnél sem találtak kulcsot, de a lakáshoz tartozó ablak nyitva volt. Az alezredes intézkedett, hamarosan helyszínre érkezett a tűzoltók létrás kocsija, annak segítségével be tudtunk hatolni a harmadik emeleti lakásba az ablakon keresztül. A feldúlt lakás fürdőszobájában rátaláltunk személyi igazolványban jegyzett két gyerekre. Leírni is nehéz: a szép környezetben, a játékokkal telerakott gyermekszoba mellett a két gyermek úgy lebegett a vízfelszínén, mint két „kaucsukba”....



(Urbán Tamás felvétele)

Majdnem hazaért...

Talán a legkegyetlenebb rendőri feladat azoknak a rokonoknak a kiértesítése, akik valakit nagyon várnak haza, de többé már nem lép be az ajtón. Volt nekem is részem ilyen esetekben. Még a nyolcvanas évek elején történt. Nem tudom milyen megfontolásból mentem el a Kertész főtörzs barátommal egy ilyen „kiértesítésre” Csöngetésre nyílt az ajtó, idős mamóka Norvégiából várta unokáját. Helyette egyenruhás rendőr kérdezi nevét, mondja unokája adatait. Egy nagyszülőnek többet nem kell mondani, ott az ajtóban megtántorodott, s egyenesen karjaimba hullott. A rendőr feltalálta magát, azonnal leszaladt a kocsihoz, hogy mentőt hívjon. Magamra maradván próbáltam a hölgyet a szoba felé vonszolni, egyszer felnézett, de ugyanabban a pillanatban újból visszaájult. Ilyen nehezen soha nem múltak a percek, aztán szerencsére egy szomszéd kiléphetett az ajtón, aztán már csak kíváncsiságból is kijött, s megpróbáltuk a nénit vízszintes helyzetbe fektetni. Végre megérkeztek a mentők, akiknek gondjaira bíztuk a mamókát, s indultunk vissza a BAH-csomóponthoz. Mire visszaértünk a helyszínre a „Főkefe” birtokolta a helyszínt. A vér, az olaj és a krétanyom már összemosódott.

Nem tudom hány kilométert ülhetett a nyeregben az ifjú, csak azt, hogy 5 kilométer sem volt hátra célja eléréséhez. Amikor „számon kértem” az egyenruhás kollégát, hogy talán visszajöhetett volna segíteni, azzal hátrította el szemrehányásomat, hogy nem akarta, hogy a mentősök ne találjanak rá a villogó kéklámpás kocsira.

Szóval senki nem szeret „kiértesítő” lenni. Azóta én is messze elkerülöm az ilyen lehetőséget....



(Urbán Tamás felvétele)

A téma a fejünk felett hevert...

Ragyogó napsütés volt 1997. május 20.-án. Korán hazaérkeztem, éppen nekikezdtem egy könyv tanulmányozásának, amikor a felettünk lakó hölgy csöngetett be. Feleségem nyitott ajtót, de percek belül átpasszszolta a segítségkérőt nekem. Aggódva adta elő, hogy már hónapok óta nem látta szomszédját, aki különben nyugdíjas létére minden nap délelőtt fehér ingben, nyakendőben távozott a házból aktatáskával, s pontosan minden nap negyed ötkor érkezett haza. Látásból én is ismertem Verő Ernő urat, aki egy KTSZ főkönyvelőjeként ment

nyugdíjba. Nemcsak velem volt udvariasan visszafogott, köszönetesen kívül még szomszédjaival sem váltott szót. Talán ezért is nem tűnt fel hiánya. Szomszédja tudva, hogy valamilyen közöm van a rendőrséghez, ezért fordult hozzám, tudjak már meg valamit az úrról. Miután láttam feleségemen, hogy ennyit megtehetek a „ház érdekében” letettem a könyvet, s aztán elkezdtem a rutinvizsgálatokat. Percek alatt kiderült, hogy az úr főbiája a teljes elszigetelést követte. Az ablakokon a függönyök tökéletesen álcázták a szobában történeteket, a levélbedobót is beragasztotta faékkal, így biztosította idegen tekintetek elől a „felderítést”.

Széttártam kezem, tapasztalatból tudtam, hogy, ha ilyenkor bármilyen, akár csak „részleges” behatolást végez az ember, annak beláthatatlanok lehetnek a következményei.

A szomszéd, no meg a feleségem rosszallását megtapasztalva még egy dologra hajlandó voltam. Lementünk a levél szekrényekhez, annak kinyitása nem jelentett különösebb akadályt, s akkor nyíl-



tak tágra szemeim. Legalább félszáz-

leginkább banki értesítő hullott ki a szekrényből. Gyorsan rendezve a küldeményeket, kiderült kilenc hónapja gyűlt a szekrény tartalma. Ez már indokot adott, hogy a felderítést legalább az előszobában folytassam. Egy kalapácsütéssel szabaddá tettem a levélbedobót, ami védő felszerelése nélkül felelőtlen mutatványnak számított. Pillanatok alatt utat tört a kilenc hónap alatt felgyülemllett bűz.

Maradjunk ennyiben, mert az ezek után következő észlelések minden eddigi tapasztalatot felülmúltak.

Amikor hívtam a központi ügyeletet, ők sem akarták hinni az elmondottakat, de csak azért küldtek ki egy helyszínbiztosítót a kerületi kapitányságról, mert mint mondták volt ilyen még én sem találhatok ki. A lakás tele volt üres sörös és Hubertusos üvegekkel. És természetesen az üveghegyen ott hevert Verő úr holtteste mumifikálódva. Az üvegmennyiség legalább tíz év ter-

(Urbán Tamás felvétele)

mésére utalt. . Minden nap egy üveg Hubi és 3 sör lehetett a kapacitása, s mivel megtehetette, az üvegek visszaváltásával nem bajlódott, azok csak gyűltek, gyűltek, először a szobában, aztán az előszobában, fürdőszobában, konyhában, mindenütt ahol hely volt.

Néha feleséggel arra ébredtünk, hogy fejünk felett éktelen üvegcsörömpölés zaja hallatszik. No, de melyik háztartásban nem fordul ilyen elő? Nem tulajdonítottunk jelentőséget a zajnak, hiszen olyan jámbor embernek ismertük a fenti szomszédot, hogy csak véletlennek tudtuk be a néha-néha előforduló zajt. Miután kikerkezett az „életes bizottság” azok sem kaptak levegőt hirtelen. Szegény Siklósi Feri, a technikus kapta a feladatot, hogy próbálja megközelíteni az erkélyajtót, hogy egy slukkot szívhassunk a kinti levegőből. Közben a vastag porréteggel borított üveghegyen, és a bútorzat között néhány aprócska tűzfészket véltünk felfedezni, de a hermetikusan bezárt lakásban, no meg a csikkekkal teletömött üvegekben különben sem tudott lángot fogni az égve maradt cigaretta, szolidan hamvadt el a padlón. Komon Laci, a bizottságvezető talált két talpalatnyi üres területet a heverőn, ott törölgette izzadt homlokát .

Bevallom, bántott a lelkiismeret. Évekig dolgoztam a szakmában, mindig a bajbajutottakon akartunk segíteni, s lám mára már ott tartunk, hogy tőlünk karnyújtásnyira meghalhat valaki, úgy, hogy senki, de még a hivatal sem veszi észre a történeteket. Kidolgozott módszerekkel utalják át bankszámlára a juttatásokat, ott a hónap adott napján üt a tisztviselő egy entert, s már robog is tovább a pénz. Rohanó világunkban fel sem tűnik, ha valakit nem látunk, szabadságra ment, vagy rokonokhoz, nincsen ahhoz köze senkinek! Azért az feltűnt, milyen népes közeli-távoli rokonság érkezett a hagyatéki tárgyalásra. Aztán egy reggel megjelent két konténer a ház előtt, s egy napon keresztül hordták a poros üres üvegeket, csurig megtelt a két konténer Verő úr hagyatékával. Így „mulatott” egy nyugdíjas KTSZ vezető a fejem felett évtizeden keresztül!
(Urbán Tamás felvételei)



Két hajléktalan lakásfoglaló

1994 május 25.-én reggel fedezték fel a IX. kerület Ferenc tér 5. számú lebontásra ítélt házban -, hogy a két önkényes hajléktalan „lakásfoglaló” szétvert fejjel fekszik a szobában.

Ferencvárosnak ez a tere nem a legjobb hírű hely volt, aki tehette estefelé már messzire elkerülte. A téren kábítószeresek tanyáztak, nem volt nap, hogy a rendőröknek ne kellett volna intézkedni. A szobába a térről lehetett belépni, már akinek kedve és mersze volt hozzá. Gondolom az utolsó lakó, amikor kihalt a lakásból, mivel senki nem vette a fáradságot, hogy legalább elégesse a lenullázott bútorokat, a rendőrség hatóságilag ugyan lezárta a lakást, ami azt jelentette, hogy egy ragasztószalagot helyezett el a záron, majd legalább 20 pecséttel díszítette a bejáratot. Gondolom ők sem bíztak benne, hogy még aznap este nem törik fel a zárat, s újabb lakók költöznek be.

A Ferenc tér 5 számú ház „csata után”

Az, hogy mi történt az éjszaka, senki nem sejtette, de mindkét holttestnek pépesre verték a fejét valami kemény tárggyal. Az ilyenkor szokásos adatgyűjtés sem hozott eredményt.



A bizottság koradélutánra fejezte be munkáját, a halottakat elszállították, ami szoba jöhetett bizonyítékként, azt gondosan elcsomagolták a szomszéd házból kerített két hatósági tanúval mindent aláírtak, majd bevonult a stáb. Nem sokáig pihenhetek, a XI. kerületben, a Fehérvári út 27 számú ház egyik felső emeletéről kiugrott egy 50 éves hölgy, rögtön meghalt, majd a Bajcsy Zsilinszky út 74 alatt találtak a szomszédok egy három hetes halottat, 10 óra után váltam el a bizottság tagjaitól, „jó jegyzőkönyv írást” kívánva nekik. Nem panaszkodhattak, hogy unalmas volt a napjuk.

Nem tudom miért határoztam úgy, hogy hazafelé még elkanyarodok a Ferenc térre, a délelőtti kettős emberölés helyszínére. Sétálgattam a parkban, közben szoba elegyedtem a padokon ülő társaságokkal. A Bokréta utca sarkán egy zavaros tekintetű fiatalember próbált motyogni valamit, de aztán bement a Bokréta utca 15. számú házba. Közben arra jártak a kerületi járőrök is, Ruzicska Zsolt törzsőrmestert régről ismertem.



Valahogy rávettem őket, hogy nézzünk bent a házban is szét. A magasföldszinti lakásból furcsa hangok jöttek ki az ajtó egyik betört üvegtábláján keresztül. Éppen horkantásnak is lehetett értelmezni az éjszakai szót, de valami nagyon nem volt helyén a hanghordozásban. Ahogy ott próbáljuk megfejteni a hallottakat, egyszer csak az „én” fiatalemberem kilört az ajtón, leugrott vagy 10 lépcsőt, s eltűnt a tér bokrai között. Ahogy beléptünk a konyha-előszobába még erősebben hallottuk a horkantásokat a szoba felől. Világítás nem volt a lakásban, - már rég kikapcsolták - ezért elővettem fényképezőgépet, s a hang irányába exponáltam egyet.

*Ez az alig méteres csomag hörgött a szobában
(Urbán Tamás felvétele)*

*A kalapács nyele
beletört nevelő apja fejébe*



Egy nyolcvan centiméteres csomag feküdt az ágy és a szekrény között. Azt nem mondhatom, hogy ember formája volt, bár a fejénél hurok feszült. Az első meglepetésből ocsúdva megpróbáltam megközelíteni a dunnába csavart „hangforrást”, de bizony úszott a vérben. Miután elvágtam a nyaka köré tekert kötelet, kiszabadítottam a fejet. Közben a törzsőrmester már rádión kért mentőt, akik hamarosan a helyszínen is voltak.

Dr Orphamidesz Ilona mentőorvos még megintubálta a közben kötelékeitől megszabadított férfit, akinek a lába hátra volt kötve, de amikor a fejet meg akarta emelni, szinte felkiáltott! Lyukas volt a koponya.

Éppen úgy, mint a két délelőtti holttestnek. Aztán előkerült az elkövetés eszköze is a fej alól. Egy 25 dekás kalapács, amelynek eltörött a nyele.

Közben a 22 éves „Lecsót” (Leskovics Gábort) - aki velem is akart „beszélgetni” - már az egész város összes járőre kereste, mindhiába. Másnap feladta magát a IX. kerületi kapitánynak. Kiderült, hogy ő volt előző nap az, aki egy-egy kalapácsütéssel végzett a két hajléktalannal, majd este, amikor megsejtette, hogy nevelő apja rossz néven vette élettársa hűtlenségét. Mari asszony ugyanis Lecsóval szűrte össze a levet - úgy döntött, megöli nevelőapját is.

Gyilkos tervének végrehajtásában megzavarhattam, ugyanis különben is gnóm nevelő apját azért csomagolta dunnába, mert ki akarta vinni a kukába, majd rá szemetet szórt volna.

A történet vége, hogy a Gyorskocsi utcai fogdában felakasztotta magát a fűtéscsőre.

Egy nyugdíjas helyszínelő, Csefkó Tamás életrajzi könyvet is írt a bűnügy helyszínelők munkájáról „Rabszolgák köpenyben” címmel.. Ő tudta: miért ezt a címet adta könyvének. Az olvasmányos életrajzi regénynek is felfogható írás a rendőrség parancsnoki állományáról, munkatársairól, a nyomozókról, a bűnügyi technikusokról, kutyavezetőkről, szakértőkről szól, akik együtt, egy célért dolgoznak: a bűnt elkövetők felderítéséért. A könyvből azonban az is kiderül, ők is valamennyien esendő emberek, hibákat is követnek el, de az állandó készültség, feszültség, a mostoha viszonyok között végzett munka gyakran veszélyezteti egészségüket, házasságukat, baráti kapcsolataikat is. De ők valamennyien szeretik munkájukat, nem tudnának élni nélküle!



*Koponyáján
hatalmas lyuk tátongott
(Urbán Tamás felvételei)*